

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Okresní soud v Chrudimi rozhodl dne [datum] samosoudcem Hynkem Baňouchem ve věci

- a) žalobci: ; [celé jméno žalobce], narozený dne [datum],
- b) [celé jméno žalobkyně], narozená dne [datum], oba bytem [adresa žalobkyně a žalobce], [obec]
- ; oba zastoupeni advokátem Mgr. Ing. [jméno] [příjmení]
sídlem [adresa]
- proti;
- žalované: ; [právnícká osoba], [IČO]
sídlem [adresa], [obec]

o určení neplatnosti právního jednání,

takto:

- I. Žaloba, jíž se žalobce a) a žalobkyně b) domáhají určení, že právní jednání žalované spočívající ve zrušení části železniční vlečky umístěné na pozemkových parcelách [číslo] v k.ú. [obec] je neplatné, se v celém rozsahu zamítá.
- II. Žalobce a) a žalobkyně b) jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši [číslo] - Kč do 15 dní poté, co tento rozsudek nabude právní moci.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou dne [datum] se žalobci domáhali určení, že právní jednání žalované spočívající ve zrušení části železniční vlečky umístěné na pozemkových parcelách [číslo] a [číslo] v k.ú. [obec] je neplatné, neboť jde ve smyslu § 1012 věta druhá občanského zákoníku o zneužití vlastnického práva žalované. Toto ustanovení zakazuje výkon vlastnického práva jednáními, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit. Takovým jednáním je právě právní jednání žalované spočívající ve zrušení části železniční vlečky umístěné na pozemkových parcelách žalobců. Žalobci jsou oprávněni vlečku použít a je zde manipulační místo zde i podle Drážního (č.l. 54). V okolí předmětné části vlečky je budova, kde i sama žalovaná někdy v roce 2019 či 2020 měla vagony, žalobci uklidili pro potřeby užití této části vlečky materiál,

kteřý překážel. V sousedství předmětné části vlečky je budova ve vlastnictví pana [příjmení] resp. jeho společnosti a tato budova má rampu, z níž se v minulosti nakládalo a vykládalo na železniční vagony. Žalovaná ruší vlečku bezdůvodně a nechce ji žalobcům prodat, ačkoli učinili nabídku. Žalobci upozornili (č.l. 90), že se až v roce 2020 se dozvěděli o změně v právní úpravě umožňující jim vlečku využívat, což změnilo jejich postoj k vlečce. Zákon o drahách jim zajišťuje přístup k manipulačnímu místu prostřednictvím vlečky žalované (komunikační potřeba). Žalobci odmítli (č.l. 135), že by žaloba byla nesrozumitelná či neurčitá, neboť je zřejmé, že napadají právní jednání vymezené § 545 občanského zákoníku. Správní a civilní větev sporu vedle sebe obtojí a nepovedou k absurdním důsledkům. Žalobci setrvali na tom (č.l. 170), že mají naléhavý právní nájem na požadovaném určení. Žalovaná směřuje k odstranění vlečky Projednávaná věc má vzhledem k veřejnoprávním otázkám autonomní povahu.

2. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby, kdy odmítla (číslo listu soudního spisu, dále, č.l.“ 34), že by záměr zrušit předmětnou vlečku sledoval jiný účel než je její záměr hospodárně nakládat se svým majetkem. Předmětná část vlečky je z hlediska užívání paralyzována přibližně od roku 2013, ačkoli bylo vedeno několik jednání k odstranění závadného stavu. Podobně, tedy s cílem řádně hospodařit, zrušila vlečky v areálech [obec] a [obec] v letech 2014 a 2016. Žalobci nebyli a nejsou oprávněni vlečku a předmětnou část vlečky užívat. Na vlečce rovněž neexistuje manipulační místo ve vlastnictví žalobců; § 22a odst. 3 písm. c) zákona o drahách, na něž žalobci upozorňují, na situaci nedopadá, neboť na vlečce se nacházejí pouze dvě manipulační místa (u sila a v areálu hnojiv), která jsou obě ve vlastnictví žalované. Manipulačním místem se myslí manipulační místo ve smyslu zákona o drahách. Záměr zrušit a snést předmětnou vlečku nepoškozují vlastnická práva žalobců k dotčeným pozemkům. Žalovaná měla za to (č.l. 85), že se jedná o věc veřejnoprávní a její soukromoprávní podstata není dostatečně určitá a srozumitelná. Pravomoc civilního soudu není dána. Práva žalobců jsou chráněna ve správní větvi sporu. Žalobci nebyli a nejsou oprávněni vlečku používat (č.l. 86). Žalovaná odmítla (č.l. 140), že by nebyla oprávněna vlečku rušit a uvedla, že zahájila stavebněsprávní řízení o jejím odstranění.

3. Soud ve věci učinil výzvy podle § 118b odst. 1 občanského soudního řádu, zákon č. 99/1963 Sb., v platném znění, dále, o. s. ř.“ (č.l. 67 p.v.) a podle § 118a odst. 1 o.s.ř. (č.l. 169). V závěrečných návrzích (č.l. 185) účastníci setrvali na svých postojích, které byly ve stručnosti shrnuty v předešlých bodech tohoto odůvodnění. Vzájemně označovali postoje protistrany za schválnost.

Provedeným dokazováním a z tvrzení účastníků soud zjistil tyto skutečnosti

4. Žalovaná je vlastnící částí železniční vlečky umístěné na pozemkových parcelách [číslo] v katastrálním území [obec] a tato vlečka probíhá v blízkosti nemovitostí žalobců, kteří chtějí vlečku využívat, přičemž žalovaná chce tuto nepoužívanou část vlečky zrušit a činí k tomu nezbytné kroky (tvrzení, která účastníci navzájem nečili spornými a která korespondují s ostatními provedenými důkazy, např. výzva k součinnosti z [datum] na č.l. 107).

5. Na základě žádosti žalované (ze dne [datum], číslo listu soudního spisu, dále, č.l.“ [číslo]), rozhodl správní úřad o zrušení předmětné části vlečky a toto rozhodnutí neúspěšně napadli žalobci rozkladem (rozhodnutí Ministerstva dopravy č.j. MD/38816/2021 ze dne 18.1.2022, číslo listu soudního spisu, dále, č.l.“ 70 a rozhodnutí Drážního úřadu ze dne 1.9.2021, č.j. DUCR-45873/21//D, č.l. 79). Žalobci napadli toto rozhodnutí správní žalobou ze dne [datum] (č.l. 96), kterou pod sp. zn. 9 A 25/2022 projednává Městský soud v Praze (č.l. 117).

6. Z ostatních důkazů, které soud v tomto řízení provedl, nezjistil skutečností rozhodné pro projednání a rozhodnutí této věci.

Po právní stránce soud věc posoudil takto.

7. Žalobci se domáhali soudní ochrany pomocí určovací žaloby na neplatnost právního jednání žalované, v němž spatřovali zneužití práva. Žalobci napadali soukromoprávní složku právního jednání žalované, které našlo formální výraz v rovně správněprávní, kdy činila a činí zákonem

vyžadované kroky ke zrušení předmětné části vlečky. Soud dospěl k závěru, že je věcně příslušný k projednání této občanskoprávní žaloby tam, kde nezasahuje do správního práva (§ 1 odst. 1 občanského zákoníku).

8. Zákon jednak stanoví, že určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem (§ 80 o. s. ř.). Dále zákon jednak obecně stanoví, že zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany (§ 8 zákona číslo 89/2012 Sb., občanský zákoník v platném znění, dále „občanský zákoník“). A občanský zákoník navíc konkrétně zakazuje vlastníku nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob, jakož i vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit (věta druhá § 1012 občanského zákoníku).

9. Žalobci žalobu podali s odkazem právě na ustanovení § 1012 občanského zákoníku a navrhovali, aby soud vydal výrok, jímž určí, že právní jednání spočívající ve zrušení předmětné části železniční vlečky je neplatné, neboť tímto jednáním žalovaná zneužívá své vlastnické právo k této věci. Žalobci žádali v civilním řízení o ochranu svého tvrzeného práva na přístup ke svým nemovitostem železniční dopravou. Z hlediska ústavně chráněných hodnot šlo zejména o otázku střetu dvou vlastnických práv, chráněných čl. 11 Listiny základních práv a svobod.

10. Předpokladem určovací žaloby podle § 80 o.s.ř. je prokázání naléhavého právního zájmu na požadovaném určení. Jde o předpoklad nutný, ale nikoli jediný či postačující.

11. Žalobci naléhavý právní zájem spatřovali v tom (č.l. 169), že nemají žádný jiný plnohodnotný prostředek ochrany před zneužitím. Drážní úřad ani Ministerstvo dopravy nejsou kompetentní k posouzení platnosti či neplatnosti jednostranného právního jednání spočívajícího v rušení části vlečky pro zneužití vlastnického práva, a to ani v rámci předběžné otázky, nicméně uvedli, že soud vyřeší příslušnému správnímu úřadu předběžnou otázku. Dodali, že jednání žalované směřuje k okamžité fyzické likvidaci vlečky, čímž sníží hodnotu a využitelnost majetku žalobců a zabrání, aby vlečku teoreticky využívat i další podnikatelé.

12. Soud konstatuje, že určovací žaloba má jednak preventivní povahu a jednak určitou povahu subsidiární. Je tomu tak proto, že potenciál jejího aplikačního záběru je velmi široký. Korektiv v podobě prokázání naléhavého právního zájmu na požadovaném určení aplikační záběr zaostřuje typicky na situace, kde není jiný prostředek ochrany práva, anebo tam, kde je takový prostředek zjevně neúčinný. Je-li k dispozici jiný prostředek ochrany práva, není pravidelně dán naléhavý právní zájem na požadovaném určení.

13. Podobně i využití ochrany pomocí zákazu zneužití práva má povahu krajního prostředku (ultima ratio), který lze užít při splnění zákonných podmínek tam, kde jiné prostředky nepostačují a musí jít o zneužití jasně patrné (srov. i zákonodárcem užitý znak „zjevné zneužití“ v § 8 občanského zákoníku a znaky obsažené ve výše citovaném § 1012 občanského zákoníku).

14. Soud konstatuje, že na základě provedeného dokazování a argumentace účastníků dospěl k závěru, že naléhavý právní zájem na požadovaném určení není dán. Žalobci se ochrany svých práv, která jsou podle nich dotčena záměrem zrušit předmětnou část vlečky, domáhají v řízení správním a v navazujícím soudním řízení správním. Soud v občanském řízení soudním není oprávněn zasahovat do otázek řešených v řízení správním či soudním řízení správním. Ze zákonné úpravy nicméně plyne i povinnost postupovat při interpretaci a aplikaci práva v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů (§ 2 správního řádu; srov. též § 57 odst. 1 písm. c) s.ř.s.). Především však platí, že správní orgány se námitkou zneužití práva zabývaly (srov. na č.l. 70 čl. VII rozhodnutí Ministerstva dopravy jako věcně příslušného drážního správního úřadu ze dne [datum], sp. zn. MD [číslo] 2021 [číslo]; D [číslo] 2021 [číslo]). Již jen proto nelze dospět k závěru, že hodnoty, které žalobci chtějí chránit pomocí projednávané žaloby, nejsou chráněny či zohledněny ve správním řízení.

15. Z těchto důvodů soud dospěl k závěru, že naléhavý právní zájem žalobců na jimi požadovaném určení není dán.

16. V provedeném řízení však nebylo na základě argumentace žalobců prokázáno zneužití práva ze strany žalované, která na námitky žalobců, že zneužívá své vlastnické právo logicky a věrohodně vysvětlila, že předmětnou vlečku, která není dlouhou dobu používána, nepotřebuje a materiál tvořící železniční dopravní cestu, který tuto vlečku tvoří, použije na jiných svých cestách tak, jak to již v minulosti učinila. Nechce-li ji odprodat žalobcům, jde o legitimní výkon vlastnického práva, přičemž množství sporů, které spolu účastníci mají i v jiných věcech, než je předmětná vlečka, indikuje vzájemnou nedůvěru, která se patrně promítá i do kroků, které účastníci činí. Soud by byl oprávněn zasáhnout, pokud by byly splněny zákonné podmínky. Taková situace však v projednávané věci nenastala. Nebylo prokázáno, že by hlavním účelem jejího jednání bylo jiné osoby obtěžovat nebo poškodit či vykonávat své vlastnické právo způsobem, jímž nad míru přiměřenou poměrům ruší práva žalobců (§ 1012 občanského zákoníku).

17. Pro úplnost a vypořádání argumentace žalobců soud dále uvádí, že z judikatury Nejvyššího soudu týkající se opuštění nemovitosti, na níž žalobci povšechně odkázali (č.l. 171 druhá strana, dále,, p.v.“) neplyne závěr, že mají v projednávané věci naléhavý právní zájem na požadovaném určení. Rovněž argumenty žalovaných, kteří analogicky poukazovali na možnost ochrany v katastrálních řízeních, jak v civilní tak správně-právní justiční větvi jsou nepřiléhavé, právě pro specifickou povahu katastrálních řízení.

18. Z těchto důvodů soud žalobu v celém rozsahu zamítl (výrok I.).

19. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl na základě § 142 odst. 1 o.s.ř. podle úspěchu ve věci, kdy úspěšné žalované přisoudil náhradu nákladů řízení v částce 2.400 Kč dle § 151 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s vyhláškou [číslo] za celkem 8 úkonů po 300 Kč (vyjádření ze dne [datum], vyjádření z [datum], [datum], [datum] a vyjádření ze dne [datum], účast na jednání dne [datum], [datum] a [datum]). Povinnost k zaplacení této náhrady soud společně a nerozdílně uložil žalobcům (výrok II.).

20. O lhůtě k plnění soud rozhodl podle § 160 odst. 1 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení v potřebném počtu stejnopisů prostřednictvím Okresního soudu v Chrudimi ke Krajskému soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat výkonu rozhodnutí soudně.

Chrudim 17. května 2023

JUDr. Hynek Baňouch Ph.D.
soudce